

A szt. Bertalan plebánia istentiszteleti rendje :

1. A Szt. Bertalan templomban:

Vasár- és ünnepnapokon szentmisék vannak: 6 órakor (szentbeszéddel) 8 órakor diákmise szt-beszéd, 9-kor nagymise szentbeszéddel, és 11-kor. D. u. 3 órakor Vesperás, kereszteleés, temetés. Gyóntatás 6 órától 10 óráig.

Köznapokon: misék 6, $\frac{1}{4}$ 8 és 8 órakor. Misék alatt gyóntatás. Vasárnapokon és ünnepelőtti napon este 6 kor litánia, alatta gyóntatás. Köznapokon $\frac{1}{2}$ 3-kor kereszteleés, avatás, 3 kor temetes.

2. Szent Erzsébet templomban: Vasár- és ünnepnap $\frac{1}{2}$ 9-kor diákmise exhortatióval. $\frac{1}{4}$ 11-kor levante-mise.

Kórházi kápolnában sztmise minden reggel $\frac{1}{2}$ 6-kor.

4. Fejérvárné Intézet kápolnájában. Köznap $\frac{3}{4}$ 7-kor

5. Menház Kápolnájában

Minden kedden és pénteken $\frac{3}{4}$ 7-kor minden első pénteken egésznapos szentségimadás.

6. Mátrafüreden.

Minden hónap második és negyedik vasárnapján d. e. 10 órakor; továbbá minden csütörtökön (tanítási idő alatt) fél 8-kor. Gyónás misék előtt es után.

7. Horthy M Szanatórium kápolnájában.

Vasár- és ünnepnap 8- és fél 11-kor. Köznap 7 órakor.

8. Kékestetői kápolnában.

Vasár- és ünnepnapokon majustól októberig és téli sportszezonban 11-kor.

9. Honvédtiszti üdülőben. Vasár és ünnepnap 8-kor.

A szt. ferencrendi plebánia istentiszteleti rendje:

Vasár- és ünnepnapi rend: reggel 6 órakor orgonás sz. mise sz. beszéddel; 8 órakor iskolások sz. miséje, melynek végeztével rövid oktatás az iskolás növendékekhez; 9 órakor plébániai nagymise sz. beszéddel; 11 órakor csendes, vagy orgonás mise. Gyóntatás reggel 6 órától állandóan! Délután 3 órakor litánia.

Köznap rend: reggel 6 órakor orgonás sz. mise, ezenkívül fél 7, 7 és fél-8 órakor vannak misék. Gyóntatás reggel 6 órától! Vasár és ünnepelőtti napon este 6 órakor litánia, ugyanakkor gyóntatás is van. Temetések: (sz. György napig:) köznapokon délután 3 órakor, vasár és ünnepnapokon a 3 órai litánia után végeztetnek.

GYÖNGYÖSI KATOLIKUS TUDÓSÍTÓ

Megjelenik havonként

Felelős szerkesztő: HALMOS MIHÁLY dr. hittanár.	Főszerkesztő: MAGNIN ADOEJÁN prépost plebános	Főmunkatárs: P. KOVÁCSRAJMUND plebános
---	---	--

Kiadja a gyöngyösi felső- és alsóvárosi plebánia.
Egy szám ára 10 fill. Egész évre 1 pengő

Május királynéja.

A budapesti egyetemi templom főoltárának műmárvány oszlopain, ha közelebből megnézzük, érdekes alakokat látunk, domborműszerű kiképzésben van ott például rózsza, liliom, szék, torony stb. Nem kell nagy fej-törés a megfejtéséhez: a lorettói litánia kőbe vésve.

A katolikus egyház számtalan módon igyekszik kifejezést adni Szűz Mária iránti tiszteletének. A festészet, szobrászat, költészet, zene egyaránt csodás alkotásokkal hódolnak Szűz Mária előtt.

Tiszteletét fejezi ki az egyház akkor is, mikor az esztendőből két hónapot Szűz Máriának szentel. Május első virágával neki kedveskedünk, a haldokló természet októberi sárgult leveleit az ő szobrához visszük. Május és október Szűz Mária hónapjai. Ebben a két hónapban külön ájtatosságot tartunk az ő tiszteletére. Ezek az egyház legkedvesebb ájtatosságai közé tartoznak. Kétségtelen, hogy van ebben valami hangulat is. Mert szép a gyöngyvirágos májusi oltár, szép az énekkarok allelujás antifonája, szép az iskolás fiúk, lányok tiszta csen-gésű Mária-éneke. Szép, mikor az ünnepi külsőbe öltözött korai természet virágillattal telt tiszta, kellemes

esti levegőjében harangszó hívására minden irányból si-
etnek a hivek a templomba, hol énekük gyönyörű or-
gonánk kedves hangjával összefonódva száll az ég felé,
hogy áhítatos hódolattal köszöntse Isten legszebb leányát,
Máriát. Száll az ének gyermekajkról: „Lelkem láng-
dozva ég, óh, Mária éretted. . .“ Száll az ének leány-
szivből: „Te vagy földi életünk vezér csillaga . . .“ Száll
az ének öreg nének reszkető ajkáról: „Óh életünk re-
ménye, Istennek Szent Anyja. . .“ Száll az ének állásta-
lan, reménytelen magyar fiuk bizakodó lelkéből; „Nagy-
asszonyunk hazánk reménye, Bus nemzeted zokogva esd“

Van ebben talán hangulat, de van ebben lélek és
mélységes hit is. És a mi Mária-tiszteletünknek alapja
nem a hangulat, hanem a hit. Mi hisszük, hogy Szűz
Mária imádsága kedves az Isten előtt, kedvesebb mint
a miénk. Tehát ha közben jár érettünk Istennél, Isten
szívesen veszi érettünk való esedezését. Minket nem a
májusi alkonyat kedves hangulata visz templomba, ha-
nem őseink évezredes hite, kikkel együtt mi is így éne-
kelünk:

Boldogasszony Anyánk,
Régi nagy Pátrónánk,
Nagy inségben lévén
Igy szólit meg hazánk:
Magyarországról, édes hazánkról
Ne feledkezzél el szegény magyarokról. (H)

„Ha én lennék az ördög . . .“

Egy plebános egyszer ezekkel a szavakkal kezdte pré-
dikációját: Kedves keresztény testvéreim! Ha én lennék az
ördög . . . A hivek feszült csodálkozással néztek rá: mi lesz
ennek a bevezetésnek folytatása?

Ha én lennék az ördög, — folytatta tovább — azt hi-
szitek, hogy isienkáromlásra, szentmise mulasztásra a bőjt
megszegésére, igazságtalanságok elkövetésére, erkölcstelen
életre csábítanálak benneteket? Dehogy!.. Egyszerűen előfi-
zettetnék mindegyitek címére egy-egy rossz ujságra, amely
nap-nap mellett belecsöpögtetne lelketekbe egy kis adag
mérget. Nekem aztán a kisujjamat se kellene megmozditanom
többé, hogy enyéim legyetek.

Sok függ attól, ki milyen ujsághól táplálkozik napon-
ként.

Nézd a csodás alkotásokat s látod az isteni hatalom remekműveit.

Irta Kemény János, kir. tanácsos, nyug. polgármester

Budapesten tartott missziós beszédek hatása alatt sokszor elmélyedtem azon gondolatokban:

a) vajjon miért van az, hogy a nép a legelölőbb tudósoktól és magas állású hívőktől kezdve le a kistudású legszegényebb emberig — bár hiszi az Istent, tudja, hogy Ő teremtette a világot s az abban létező összes alakulatokat, mégis tulbecsüli az emberek nagy alkotásait s nincs tisztában az isteni hatalom mindenhatósága felől?

b.) Vajjon hogyan lehetne odavezetni az emberiség józan gondolkodású tömegét, hogy szélesebb ismeretekkel bírjon az isteni mindenhatóság nagy alkotásairól?

c.) s vajjon mi lenne annak a következménye, ha az emberi társadalom legelölőbbjei s a kistudású egyszerű emberek milliói fölismernék egymásban azon közös vonást, hogy az isteni hatalom nagysága felől egyforma ismeretekkel birunk?

Nagyhorderejű kérdések; érdeemesek arra, hogy odaadó buzgalommal foglalkozzunk velük.

* * *

Az első kérdés keretében megfigyelendő, hogy más körülmények között élnek a legmagasabb körök tagjai, más körülmények között a tudományos világ, — a gyárosok, a föld és egyéb javak birtokosai, — a tisztviselők, — a hivatali alkalmazottak, — a kereskedők, iparosok, — földművesek. — bányászok s a különböző munkások közé tartozó férfiak, nők, ifjak és leányok milliói, kik körülményeikhez képest mind-mind más-más szokásokat követnek, abban azonban valamennyien egyetértenek, hogy gyermekeiket gyámolítani, nevelni kell.

A gyermeknevelés minőségéből következik az isteni hatalom megismerése, annak megnyilatkozásai s a hívők boldogulása és tisztességes családi élete.

Évtizedek óta figyelem az általam megközelíthető társadalmi osztályok gyermeknevelését, — figyelem a tanító személyzet működését és figyelem a szülők viselkedését gyermekeik iránt s minden társadalmi osztály körében azon szomorú tapasztalatokat szereztem, hogy sem a gyermek, sem a felnőtt ifjak és leányok, sem a hívők nagy átlaga nincs jól tájékoztatva azon tény felől,

hogyan a természet ölébe Isten rejtette el azon titkos erőket, melyeket a szükséglet mérve szerint, a tudományos világ időnkint megtalál, feldolgoz s az emberiség szolgálatába hoz.

Az a baj, hogy a szülők legnagyobb része azt hiszi, hogy a gyermeknevelés az iskola feladata; a tanító személyzet legtekinélyesebb része pedig azt mondja, hogy a nevelés a szülők kötelessége, ők pedig a különböző tantárgyak anyagát tartoznak a gyermekkel és a serdülő ifjúsággal megismertetni. Én sok jeles pedagógust követve, azon nézetnek adok igazat, hogy bár a gyermeknevelés a szülők kötelessége, annak magasabb fokra emelése és a tudományok alapelveivel való összhangba hozatala a tanítók s különösen a vallásoktatók és a szószékekről tanító lelkipásztorok feladata.

Nagy különbség van a jó és rossz körülmények közt élő családok gyermeknevelése közt. — A kistudású s lakásaikon kívül foglalkozó szülők milliói leggyakrabban nem képesek nevelő kötelességüket teljesíteni. Ezek kicsinyei az utca porában vásott suhancok társaságában töltik kezdő éveik szomorú napjait. Lép-ten-nyomon istenkáromlást, elégedetlen kifakadásokat hallanak. Hogyan találna ezek lelkében visszhangot az isteni szikra, mely később az Isten és az isteni hatalom megismeréséhez vezet?

És hogyan tudnák nevelni a szülők ama gyermekek száz ezreit, kik kora ifjúságukban mint cselédek, iparostanoncok vagy szerzetesét csatangoló vásott csemeték más-más emberek hatalma alá kerülnek, kiknek nem érdekük, hogy a gyermekek lelke fogékonyá váljék a vallás és a jó erkölcsök befogadása iránt?

Vagy hogyan tudnák jól nevelni azon szülők gyermekeiket, kik előtt a házasság tisztasága, a gyermekáldás szeretete ismeretlen dolog; nem tudják felfogni, hogy gyermekeik előtt civódní, egymást gyalázó kifejezésekkel illetni nem szabad, mert a szülők kárhóztos viselkedése megrontja a fogékony gyermeki sziveket: érzéktelenné, közönségessé teszi a vallás parancsai iránt, minek természetes következménye, hogy az ily körülmények közt növekvő gyermekek vakon rohannak az erkölcstelen élet áradatába.

Mindezek leginkább a szegény sorsu, mukásnép családi életében fordulnak elő. — A jobb sorsu előkelő emberek életviszonyaival nem foglalkozom; megállapíthatjuk azonban azokra vonatkozólag is, hogy ha gyermekeik nevelését elhanyagolják és ha családi életükben a házasság élet szentségét nem tisztelik s gyermekeik előtt egymást gyalázó kifejezésekkel illetik, akkor a

legmagasabb osztályok gyermekei sem haladnak azon az uton, mely a boldogság édenébe vezet.

Mindezek dacára bármelyik társadalmi osztály életviszonyait tekintjük, azt látjuk, hogy az emberiség túl nagy tömege érzi, hogy a gyermeknevelés honpolgári kötelesség, melynek formáit a cikk keretében leírni nincs tervem; megállapíthatjuk azonban, hogy a hívők azon hibája, hogy manapság tulbecsülik az emberi ész munkáit s ezekkel szemben nincsenek tisztában az isteni hatalom mindenhatósága s világot mozgató ereje felől: a gyermeknevelés és az isteni oktatás hiányosságában leli legtöbb magyarázatát; ezen kell segíteni.

* * *

A második kérdés fejtegetésénél, hogy t. i. a hívősereg szélesebb ismeretekkel birjon az isteni mindenhatóság nagy alkotásairól, legelsősorban is azon nézetemnek adok kifejezést, hogy a gyermeknevelés mai formái megváltoztatandók, ami nézetem szerint keresztül is vihető, az esetben, ha nagyon akarjuk s ha a papi társadalom előkelő tagjai kezét fogva a kormány vezető tagjaival, akcióba lépnek s oly törvények és rendeletek megalkotását teszik lehetővé, melyek kifejezetten a gyermeknevelés formáit tárgyalják, kombinálva az iskolai oktatás szabályaival s a lelkeskedő papság egyházi szónokiataival.

A részletkérdések mellőzésével, rámutatok egy pár hiányosságra, melyek előbb-utóbb rendbehozandók.

Kikerülhetetlennek tartom, hogy a legszegényebb osztály részére, úgy a városokban, mint a falvakban, oly gyermek-otthonok létesítenek, melyekben a gyermekek, karonülő koruktól kezdve — ovodaköteles korukig, úgy legyenek elhelyezhetők, hogy ott kellő felügyelet alatt legyenek, mindaddig, amíg szüleik, távollakásaiktól, nem foglalkozhatnak velük; a gyermekek játékaik úgy alkottassanak meg, hogy azokból önkénytelenül is az Isten létezése és a vallásos élet szépségeire eszméljenek.

A kisdedovodák játszó és oktató eszközei is olyanok legyenek, hogy azokból a gyermekek ugyancsak az Isten létezése és a vallásos élet fönségére következtessenek.

Ha a gyermekek ily előkészülettel jutnak az elemi iskolába, s ha annak minden osztályában olyanok lesznek a tankönyvek, hogy azokból az Isten létezése és az isteni mindenhatóság ereje mindig világosabban bontakozik ki a gyermekek fogékony lelke előtt és ha a tanítók arra lesznek kötelezve, hogy beszédeik és

előadásai keretében mindig az legyen az irányadó motívum, hogy Isten létezik, Ő rejtette el a természet tárházába azon láthatatlan erőket, melyeket az emberi ész, a folyton tökéletesedő tudományok és a folyton fejlődő erőművek idejében, a természet tárházában felkutat, akkor a fogékony gyermekész föl lesz fegyverezve a vallástalan irányú beszédek visszaverésére s mikor mint fiatal munkás, iparostanonc, vagy mint középiskolás ifju az élet új meg új jelenségeivel találkozik és hallgatni fogja a lelkeskedő papság egyházi beszédeit, melyek oktató szavakkal mutatnak arra, hogy a természet ölében lévő titkos erőket Isten teremtette, akkor az ifju nemzedék már képes lesz arra, hogy önmagát tovább képezze s elérkezünk oda, hogy urak és parasztok, ifjak és öregek férfiak és nők úgy fognak beszélni az Isten létezéséről s az isteni hatalom mindenhatóságáról, hogy háttérbe szorítják a kishitűeket, az istenteleneket s mindazokat, kik a vallás és társadalmi szokások megrontói.

Az így nevelt gyermekek a lelkeskedő papság beszédei által — az Isten létezése és az isteni hatalom ereje iránt ébren tartott hívők széles ismeretekkel fognak bírni az isteni mindenhatóság nagy alkotásairól, mert tudni fogják, hogy mindazon nagy alkotások anyagát, melyek manapság a világ rendelkezésére állanak, Isten rejtette a természet ölébe, az ember pedig csak megtalálta, mikor szükség volt rá.

Maga azon tény, hogy a titkos erők évezredekig szunnyadtak a természet ölében, fényes bizonyítéka az isteni hatalom minden tudásának, mert tény, hogy mikor a nagy földtekén még alig voltak emberek, nem kellett vasút, gőznajó, nem kellett gyárak, telefon és morze jelek; mikor azonban elszaporodtunk, nyomban megérkeztek a szükséges találmányok, mégpedig úgy, hogy az Isten által teremtett ember az Isten által belé lehelt értelmi képesség segítségével alkotta meg a feltalált titkos erők produktumait.

A harmadik kérdés keretében arra óhajtok felelni, hogy mi lenne annak a következménye, ha a hívők milliói felismernék egymásban, hogy az Isten mindenhatóságáról egyforma ismeretekkel birunk?

Ha megfigyeljük, hogy egész világon újabb, meg újabb kísérleteket tesznek a bolsevizmus bevezetésére, — ha megfigyeljük, hogy az Oroszországban lakó istentelenek erkölcsrontó munkái mily kárhózatossá tették a polgári közönség családi életét s ha megfigyeljük, hogy a nálunk uralomra jutott kommunisták ve-

zetői és nagy tömege vallástalan emberek gyülekezete volt: kétségtelennek tartom, hogy főpapjaink hazafias közönsége előbb-utóbb összeköttetésbe lép a kormány tagjaival s a honvédelmi szempontokat is figyelembe véve, iparkodnak megalkotni a családvédelem és a gyermeknevelés törvényeken nyugvó rendszerét, melynek természetes következménye lesz, hogy a tudományosan képzett legmagasabb uraságok és a kistudású legszegényebb néposztály gyermekei egyöntetű metódus szerint fogják megismerni az isteni hatalom nagyságát s a természet tárházába rejtett erőknél isteni eredetét, miből következik, hogy az emberiség minden tagja egyforma szeretettel, egyforma imádattal, egyforma bizalommal fog viseltetni az isteni hatalom nagysága iránt, mely tudat megértést fog eredményezni s vallásos és hazafias érzelmekkel fogja megtölteni a jóindulatu emberek szívét.

Ha visszaemlékezünk a bolsevizmus borzalmaira, s elképzeljük, hogy a csőcselék újabb uralma mily kárhozatot jelentene, kétségtelen, hogy egyforma metódus szerint nevelendő bármily állású emberek egy táborba csoportosulnak s nem engedik többé uralomra jutni a kárhozatot hivat.

A nevelés alapelveinek egyöntetűvé tétele s az isteni hatalom nagyságának állandó szemléltetése azon erő, mely szegényt és gazdagot, urat és parasztot egymáshoz kötni és együtt tartani képes.

* * *

Nézd a csodás alkotásokat s látod az isteni hatalom remekműveit! — Ugy van, mert nem igaz, mit az istentagadók hirdetnek, hogy minden alakulat, mi a földön észlelhető: az anyagok átalakulásából és az emberi ész vívmányaiból áll elő.

Nem igaz!.. Avagy ki tudná bizonyítani, hogy a víz párolgó, folyó és áteresztő tulajdonsága, a tengerek apálya és dagálya, vagy a levegő mozgó, melegedő, fogyasztó nyomást gyakorló képessége az anyagok átalakulásából s az emberi ész munkáiból származik? Ki merné állítani, hogy a villamos energia világító, szállító, gyógyító és gyilkoló ereje, vagy a telefon és a rádió tova illanó hanghullámai; az anyagok bomlásából vagy az emberi ész munkáiból erednek?

Egyikről sem erednek; miből következik, hogy a találmányok sokasága az isteni mindenhatóság remekei!

Tanítsák a gyermekotthonok, kisdedovodák, elemi és középiskolák minden tagozatában ezen igazságokat s hirdessék a lelkipásztorok a szószékekről ugyanezeket s látni fogjuk, hogy véget ér az istentagadók aknamunkája, megtelnek a templomok férfiakkal s jobbak és értelmesebbek lesznek az emberek.

Bujdosik a fejedelem hazátlan.

Április 8-án országszerte ünnepséggel hódoltunk a sorsüldözött szabadsághős dicső emlékének, II. Rákóczi Ferenc életében többször tartózkodott városunkban, azért halálának kétszázadik évfordulója alkalmából kegyelettel és szeretettel emlékezünk meg a legeszményibb szabadsághősről, II. Rákóczi Ferencről. A katolikussá lett I. Rákóczi Ferencnek és Zrinyi Ilonának volt a fia Neuhausenben nevelkedett a jezsuiták kollégiumában Mindég buzgó katolikus volt.

Abban az időben élt, amikor Magyarországnak igen kemény küzdelmet kellett folytatni függetlenségének a megóvásáért. A helyzet az volt, hogy I. Lipót császár a török iga alól felszabadult Magyarországon új életet akart teremteni. Ez igen szép és hasznos törekvés volt. Azonban Lipót és tanácsosai egy igen nagy hibát követtek el: nem számolva a magyarság nemzeti önérzetével és alkotmányos érzületével, azt egyszerűen meghódított német területeknek tekintették. E központosító törekvés ellen tiltakozott Széchenyi Pál kalocsai érsek, de lázongott a nép is. A mozgalom élére a leggazdagabb magyar főúr, II. Rákóczi Ferenc állott. A császár emberei elfogták. Mikor kiszabadult fogságából, kitűzte a feikelés zászlaját, Nagy volt a lelkesedés. Erdély, majd Magyarország rendjei is fejedelemüké választották. Bármekkora volt is azonban a lelkesedés, döntő csatát nem tudtak vívni, így a nyolc évig tartó szabadságharc kevés eredménnyel végződött az 1711.-iki szatmári békében. A békekötés szerint a császár elismerte ugyan a nemzet jogait, de Rákóczi tudta, hogy reá is a meghódolás vár. Meghódolás helyett inkább választotta az önkéntes száműzetést s élete hátralévő részét a törökországi Rodostóban élte le, Meghalt 1735-ben.

A fejedelem fegyverbeszólító levelét 1703. okt. 14-én olvasták fel a vármegyei gyűlésen, október 21-én Gyöngyösről már el is indult a felfegyverezett nép s a borsodiakkal az Eger folyó mellett egyesült.

A következő év márc. 13-án Rákóczi városunkban tanácskozott Bercsényi Miklóssal a Főtér melletti Rákóczi-házban. Itt töltötte a husvéti ünnepeket is. Innét Jászberény alá vonult táborával, ahonnan csakhamar visszatért Gyöngyösre, hogy Széchenyi Pál kalocsai érsekkel a béke ügyéről tanácskozzék. 1705-től a vármegyei gyűléseket is Gyöngyösön tartották, így városunk a

vármegye székhelyeként szerepelt. A következő évben pedig II. Rákóczi Ferenc a dunavidéki kereskedelem központjává jelölte ki.

1709 ben nagy veszteség érte a felkelőket: a tarnaörsi táborban meghalt a fejedelem egyik legdicsőbb hadvezére, az öreg **Bottyán János**, kinek holttestemét Gyöngyösre hozták és a ferencrendiek templomban temették el. Itt nyugszik közöttünk, de bizonyára kevesen vannak, akik sírfeliratát elolvasták, azért azt is ide iktatjuk:

„E szentegyház falai közt nyugszik a Rákóczi-szabadságháboru történelmi nagynevű páratlan vitézségű dicsőségkoszoruzta hőse jeles hadvezére **Bottyán János** II. Rákóczi Ferenc fejedelem és a szövetkezett magyarországi rendek holtig fáradhatatlan szerénységű dunántuli érsekújvári és Tisza-Duna közti vezénylő tábornoka. Kurucvitézlőrend csodáshírű bálványa kedves „Bottyán-apa”-ja. A szegény nép hű védője, szeretett „Jóltevő Jánosa”. Egykor török és tatárok utóbb némelek horvátok, rácok réme, magyar szabadság erős oszlopa. Szül. 1644—45 körül Esztergomban. Meghalt a tarnaörsi táborban 1709 szept. 26. esti 8 órakor. Hazánk történelmi könyvébe örök hírrel irta be nevét.

Élt a honért, a hon ügyét vérrel védte vala váltig. Meghalt s holta után porba dül a honi ügy. Mégis — boldog e hős! , , mert még sírjába reményt vitt. S nem láthatta: e harc vége minő szomorú. . . Boldog e hős, legalább nem hunyt el számkivetésben. Hajdan a hon őrzé, most a hon őrzé porát.“

—Thaly Kálmán—

Régi sírkövének és gyász-zászlajának helyére állította ezen síremléket a műemlékek országos bizottsága 1906.

—o—

Azulán meghaltak a többiek is mind. Meghalt a fejedelem is 1735 április 7-én, nagypénteken. 1906 ban a nemzet nagy kegyelettel hozatta haza hamvait és magyar földön a kassai dóm-ban helyezték el nyugovóra. Akkor azt hittük, hogy a nagy szabadsághős siri álma szabad földön örökre zavartalan lesz. És azóta nagyot fordult a világ! Igazán elmondhatjuk róla: „Bujdosik a fejedelem hazátlan” még a halálban is, mert ma ismét csak rab földön pihen; azaz csak sírja van ott, de nyugalma nincs, mert II. Rákóczi Ferenc szolgaföldben nem pihenhet. Szelleme itt jár közöttünk biztatva lelkesítve — Testvérek, bizzatok, a mi szabadságunk nem hal meg, még akkor sem, ha eltemették, mert Nagypéntek után jön a feltámadás! —H—

Hirek

Mindennek megvan a maga ideje. Nagyöjt a komoly magábaszállásnak, a husvétii gyónásra való előkészületnek az ideje, melynek komolyságát hatékonyan segítik elő a lelkigyakorlatok. Előnyük abban rejlik, hogy néhány beszédben minden társadalmi réteggel külön lehet foglalkozni. A két plébánia területén a következő lelkigyakorlatok voltak: a reálgimnáziumban, tartotta Koszterszitz József dr. soproni szt. Imre-kollégiumi igazgató; a felsővárosi plébánia férfiainak tartotta Bencskó Andor, gyöngyösi orosz lelkész, a nőknek, továbbá a polg. leányiskola növendékeinek és a leventéknek tartotta Bobovniczky Gyula, hittanár; a felsővárosi Mária-Leányoknak és az iparos lányok egyesületének Tökölyi Imre káplán; a felsőmezőgazdasági és polgári fiúiskolának P. Szalay Szalvátor dr. teológiai tanár; a Karitászhölgyeknek és az alsóvárosi leányegyesületnek P. Varsányi Imre lazarista atya; a ferencrendi plébánia férfiainak P. Réz Marián salgótarjáni házfőnök, a nőknek P. Kovács Raymund plébános; a legényegyletben P. Karácsonyi Aladár teológiai tanár; a felsővárosi önnálló gazdasági iskolában és a felsővárosi elemi iskolában pedig P. Szedő Dénes tartottak lelkigyakorlatot. Aki ennyi alkalom ellenére sem végzi el husvétii gyónását, annak vajjon lesz-e mentsége az utolsó ítéleten? pedig egyszer annak is eljön az ideje!

A Legényegylet fehérvasárnapján tartotta hagyományos közös áldozását. Ezen a misén történt az új tagok felavatása. Új tagok lettek: Eperjesi József, Csáki László Kovács György (Hanka), Rutkay Mihály, Bardócy György, Papp János, Gasparovics András, Luda Sándor, Pölhe László, Forgács István, Huntik László, Toma László, Hibs Dezső. Szent mise után az Egylet zászlója alatt hosszú tömör sorban vonultak vissza az egylet disztermébe, hol közös reggelin vettek részt. A gyöngyösi katolikus iparosság év-ről-évre szép példaadással tesz tanulságot az összetartásról és katolikus hitének férfias, komoly nyílt megvallásáról.

A rendőrök közös gyónása és áldozása virágvasárnapján volt. A rendőrség példaadóan szintén testületileg szokott eleget tenni katolikus kötelességének.

Parádés kuriális ülés. Az Emericana korporációba tömörült ifjuság április 27-én a Katolikus Kulturházban tartotta parádés kuriális ülését, mely alkalommal bemutatta „Gyöngyös város nemes közönségének az Emericana szépséges szokásrendje szerint igazodó tanácskozási és összejöveteli formát” — A kuriális ülés, mint a meghívó szövegéből is sejteni lehet, kedélyes formások között folyt le, Ez a kedélyes külső azonban igen komoly belső tartalmat takar: az ifjuságnak katolikus szellemben való nevelését.

Uj alapszabály a legényegyletben. A Katolikus legényegylet 70 év eltelte után szükségesnek látta alapszabályait módosítani. A módosítások közül kiemelendő a legényegylet temetkezési segélyegyletéről szóló paragrafus, mely szerint az Egylet elhunyt védnökeinek hozzátartozóit pénzbeli segélyben fogja részeseíteni; másik az ifjuság szavazati jogáról szóló törvény.

A temetkezési segélyegylet gondolata Varga Miklós világi elnök érdeme. Az ifjuság szavazati jogáról szóló paragrafus megalkotásánál a fiatalabb védnök urakat illeti elismerés, Kik megértve a a kor szavát, az ugynevezett „reform nemzedék” igényeit szükségesnek találták, hogy az Egylet jogainak gyakorlásába az ifjuságot is belevonják. Az új alapszabály elkészítésével sokat fáradt Laczlau János pénziáros.

A szentévi bucsu befejezése. A római pápa Krisztus kereszthalálának 1900-ik évfordulója alkalmával szentévi bucsut engedélyezett, melyet az egész világra kiterjesztett, A szentévi bucsut hiveink feketevasárnap, virágvasárnap és nagypénteken végezték. Az Érsekfőpásztor által elrendelt szentévi befejező ájtatosságok mindkét plebánián április 25, 26, és 27-én voltak. A háromnapos ájtatosságot, fehérvasárnap d. e. 9 órakor, ünnepélyes hálaadó istentisztelet fejezte be.

Érsekurunk jubileuma. Április 30-án volt Gyöngyös nagy jótevőjének, Érsek-Főpásztorunk püspökkészentelésének harminc-éves jubileuma. Ebből az alkalomból mindkét plebánia templomban ünnepélyes hálaadó istentisztelet volt, melyen a hatóságok és iskolák is résztvettek.

Orgonahangverseny. Husvét hétfőjén a Szt. Bertalan templomban Sugár Viktor orgonaművész, a budapesti Mátyás-templom karnagya orgonahangversenyt tartott. A csaknem két órás műsort a hives nagy élvezettel hallgatták végig.

Főzőtanfolyam, Az önálló gazdasági népiskola április hónapban főzőtanfolyamot rendezett. A tanfolyamon résztvett a katolikus Leánykör is. Az életben való boldogulás legfontosabb művészetére, a főzés praktikus ügyességeire Jászai Lenke tanárnő oktatta nagy hozzáértéssel és ügyességgel a lányokat.

A Katolikus Leánykör ápr. hónapban tartotta tagavató ünnepélyét. Új tagok lettek: Bartalis Gizella, Bodor Margit, Csernus Mária, Domszlai Mária, Egyed Teréz, Hidassy Ilona, Huszár Etelka, Oravecz Jolán, Oravecz Margit, Pintér Katalin, Safrankó Margit, Trieboldt Katalin, Vincze Stefánia, Zsoldos Katalin. A felvétel napját diszgyűléssel ünnepelték meg, melyen P. Horváth Zsigmond leányköri igazgató ünnepi beszéde után Kolár Baba ismertette a leánykör múlt évi működését és konferálta az ünnepély számait. Tóth Inci részletes jegyzőkönyve, valamint ennek az ünnepélynek is derűs, vig számú eleven képet adtak arról, hogy a Leánykörben kedélyes, de mégis komoly munka folyik. Krupánszky Gizi elnöknő köszönetet mondott a vendégeknek egész évi pártfogásukért és az illatos tea elfogyasztása után a vendégek jó hangulatban szétoszlottak.

Uj háboru fenyeget? A háboru eshetősége mindég megvolt és megvan, míg ember él a földön. Az utóbbi időben egy kicsit feltűnő is volt, hogy politikusok mennyit szaladgáltak egyik világvárosból a másikba, azért ma mégis háboruról csak a rémképlátók beszélhetnek. A katolikus egyház a háborunak minden törekvésével ellene van, mint ahogy XI. Pius pápa mondta nemrég a biborosok körében: „Ha valaki ma mégis megkísérelné e borzalmas bűn elkövetését akkor csak a zsoltár szavaival lehet Istenhez imádkozni: „Pusztítsd el Uram a népeket, amelyek a háborut akarják“.

Mária segíts. Az áhítatos lélek sokszor kereste könyörgésével Szűz Mária segítségét az ősi gimnáziumi, most fiókváros-háza mögötti Mária-szobor előtt. Sokszor láttunk égő gyertyákat a szobor talapzatán s időnként friss virágokkal fejezte ki egy-egy hívő a Szent Szűz iránti hódolatát. De áhítatot keltett egy-egy pillanatra e szobor a prózai élet gondjaival járó-kező emberben is, hiszen a családi étellel, a gyermekkori emlékekkel egybeforrt a vallási élet ezer lelket derítő emléke s a régi Gyöngyös katolikus légkörének magasztossága sugárzott e szoborról. Szép barokk stílusa, a szobor faragása, elgondolása művészi szempontból

sem esik kifogás alá. E szobrot városrendészeti szempontból a múlt héten lebontották s restaurálás után a Szent Bertalan plebánia és a Szent Korona-ház közötti parkrészen állítják fel.

Zarándoklat Szentkuthoz. Azok részére, akik a szentkuthi kegyhelyhez gyalog nem tudnak elmenni, a múlt évben autóbusszon való zarándoklatokat vezetett főt, Guba Pál piarista tanár. Nyolc ízben jött így össze 39-38 zarándok, kik 3.— P viteldíjat fizettek fejenként. Ezen zarándoklatok vezetését főt, Guba Pál ez évben is elvállalta, tehát azok, akik autóbusszon akarnak Szentkuthoz menni, jelentkezzenek nála, hol az indulás idejét is megtudhatják.

Iskolai ünnepély. A gyöngyöspüspöki r.k. elemi iskola tanulói II. Rákóczi Ferenc fejedelem halának 200 éves fordulóján — ápr. 8 án — a reggeli szt. mise után énekszámokkal és szavalatokkal jól sikerült ünnepélyt rendeztek. A nagy fejedelem elmékét Füle-kyné, Molnár Margit tanítónő méltatta.

Hitéleti tájékoztató

Május hó.

Szent Bertalan plebánia.

1. Szerda. Fülöp és Jakab apostolok napja. D. u. 6 órakor májusi litánia. Májusi litáni az egész hónapban minden d. u. 6 órakor lesz a Szt. Bertalan templomban.

2. Csütörtök D. u. 2. órakor az iskolásgyermek gyóntatása elsöpéntekre. D. u. 5 órakor a kálvárián litánia.

3. Péntek : Szent kereszt feltalálásának emléknapja. Első péntek. Reggel 6 órakor a Szent Kereszt Társulat ünnepélyes miseje. A reggeli órákban első pénteki gyóntatás és engesztelő szent áldozás. Reggel 7-kor indul a busz a kálváriára, ahol szentbeszéd szentséges körmenet és ünnepélyes nagymise lesz. A Városi Menház káplánjában reggel 7 kor szentséges mise Jézus szive imadására. Egésznap szentségimádás. Este fél 7-kor Jézus Szive litánia, szentségbetétel.

4. A Rózsafüzér Társulat szentmiseje az élő tagokért reggel 6 órakor.

5. Első vasárnap : Reggel 6 kor az Oltáregylet szentséges nagymiseje. 9 kor szentséges nagymise. Szentbeszéd. 8 órakor

indul a bucsu a „benei Márjácskákoz“ Mátrafüreden a templomban d. e. 10-kor szentbeszéd és nagymise lesz, ezután ájtatosság a Máriácskánál. A bucsu estefelé tér haza. D. u. 6-kor szentbeszéd és Jézus Szive ájtatosság.

6. Hétfő. Olajbafőt Szent János apostol, az egri egyházmegye védőszentjének ünnepe. Gyöngyösüspökiben bucsu. Reggel 6-kor a Kovács és Kerékgyártó Társulat szentmiséje lesz, 7-kor indul a bucsu Gyöngyösüspökibe, ahol szentbeszéd, szentéges körmenet és nagymise lesz.

7. Kedd Hajnali 4-kor szentmise a budakeszi bucsusokért Szentmise után indulnak a bucsusok az ősi fogadalmi bucsura Budakeszibe.

16. Nepomuki Szt. János vértanu napja. Reggel 6-kor nagymise Nep. Szent János tiszteletére. Nyolcada alatt: máj. 15-től 22-ig este 7 órakor a Nagypatak mellett fekvő kápolnában litánia a Szent tiszteletére.

27. 28. és 29-én keresztjáró napok. Hétfőn az Alsóvárosi-, kedden a Szent Urbán, szerdán a Szent Erzsébet templomokhoz megy a körmenet. Indulás reggel 7-kor. Szerdán d, u. gyónnak az első áldozó gyermekek.

30. Áldozócsütörtök: Jézus mennybemenetelének ünnepe. Ünnepi rend. A 8 órai diákmisén gyermekek első szent áldozása lesz.

31. D, u. 6 órakor utolsó májusi litánia.

Szt. Ferencrendi plebánia.

1. Május hó folyamán esténként 7 órakor ájtatosságok tartatnak templomunkban a sz. Szűz tiszteletére. Vasár- és ünnepnapokon d.u. fél 5 órakor lesznek ezen ájtatosságok.

3. Első péntek. Reggel 6 órakor a Jézus Szive-társulat szentmiséje a sz. Sziv oltárnál

5. Vasárnap Délután a Rózsafüzér társulat sorsolást tart.

6 Hétfő. Sz. János apostol ünnepén a gyöngyösüspökői templom bucsunapja. E napon fél 8 órakor körmenet indul a sz. Bertalan-templomból Püspökibe.

Ugyanezen a napon este 6 órakor az Urak Mária-kongregációja hitbuzgalmi gyűlést tart a ferences zárda oratóriumában.

7. Kedd. Reggel 6 órakor sz. Antal ájtatosság.

14. Kedd. Reggel $\frac{1}{2}$ 6 órakor sz. Antal ájtatosság. Este fél 6 órakor az Emerikána-Korporáció társadalmi gyűlése a Kat. Legényegyletben.

21. Kedd. Sz. Antal ájtatosság a szokott időben.

27-28 29. Keresztjáró napok, Hétfőn a Ferencrendiekhez, kedden a sz. Urbán, szerdán pedig a sz. Erzsébet templomba megy a körmenet a sz. Bertalan-templomból.

30. Áldozócsütörtök. Reggel 8 órakor lesz a gyermekek első sz. áldozása. Kisérjék el kicsinyeiket a kedves szülők is velük együtt járuljanak az Ur asztalához. — E napon 9 órakor csendes mise lesz templomunkban.

Gyöngyöspüspöki sz. János templomban:

5. Vasárnap. D. e. 9 órakor sz. beszéd és nagymise Oltáriszentséggel.

6. Hétfő. A templom védszentjének, Olajbafőtt sz. Jánosnak ünnepe. Előző nap d. u. 3 órakor ünnepélyes vesperás. Reggel 6 órakor csendes sz. mise. A sz. Bertalan templomból úgy a felső, mint az alsóvárosi hivek, Magnin Adorján prépost-plebános vezetésével körmenetileg vonulnak a püspöki templomba, akova 8 óra körül érkeznek meg. A körmenetet a püspöki hivek a sz. János-téren ünnepélyesen fogadják. A hivek megérkezésekor szentséges körmenet, majd nagymise következik, melyet a prépost plebános végez. A sz. misét követő ünnepi sz. beszédet P. Riba Hugó kiérd. házfőnök, Kapisztrán-nyomda igazgatója mondja. Ennek végeztével a városi hivek körmenetileg visszatérnek a sz. Bertalan-templomba. A visszatérő hiveket a püspökiek a sz. János szoborig kísérik, majd onnan ismét visszatérnek a templomba, ahol 10 óra körül csendes sz. mise fog tartatni. D. u. 3 órakor körmenet Oltáriszentséggel, majd pedig ünnepélyes Vesperás fejezi be a bucsuünnepet.

E napon a templomban VII. Pius pápa engedélye alapján a szokásos fetételek mellett teljes bucsu uyerhető.

7. Kedd reggel 6 órakor a Sz. Mária társulat sz. miséje lesz azon szándékból, hogy Isten a fejlődő terményeket minden csapástól megóvja.

A hónap többi vasárnapján d. e. 9 kor sz. beszéd és nagymise, d. u. 3 ó litánia. Áldozócsütörtökön szintén vasárnapi rendben tartatnak az istentiszteletek.

Szombatonkint és Áldozócsütörtök vigiliáján d. u. 3 ó. litánia.

A Szent Bertalan Egyházközség anyagi ügyei.

Április hónap folyamán több mint 600 pengő folyt be a már korábban felajánlott adományokból. E hónap tudvalevőleg egyik legnehezebb pénzforgalom szempontjából, mivel a tél minden felesleges fillért kivett az emberek zsebéből, ennek ellenére mégis megnyugtató az eredmény.

E hónapban rendeztük a banknál fennálló 17 000 pengős tartozásunkat. 3000 pengőt törlesztettünk a tőkésbe és három óra, július hó 10 ig kifizettük a kamatot. Maradt tehát banknál tartozásunk 14 000 P.

Szt. Korona házunk bérlői pontosan kifizették lakbérüket, úgy hogy május 1-ig a bérek teljes összegükben be vannak fizetve.

Gyűjtésünk eddigi eredménye 21.742 pengő, ebből befolyt 16 538 pengő, befizetetlen még 5204 pengő. Minden reményünk meg van, hogy a kintlevőségeink tulnyomó része május hónapban befolyik, mivel igen sokan erre a hónapra ígérték, hogy eleget tesznek kötelezettségeiknek.

Tovább folytatjuk az adakozók neveinek közlését: dr. Libisch Károly ügyvéd 100 P, Huba Ferenc hentes m. 100 P, Fischer József vaskereskedő 100 P, vitéz Németh János m. kir. honvédtiszthelyettes 100 P, Szalay Ferenc szőlőbirtokos Országút-utca 100 P, Baranyi Imre szőlőbirtokos Jeruzsálem utca 100 P, Makovinyi Zoltán kereskedő 100 P, Zilahy Lajos szőlőbirtokos és borkereskedő Tisza István-ut 100 P, Szedmák Pál 100 P, dr. Burián Endre ny. városi tisztifőorvos 100 P, Bujalka István kereskedő 100 P, Varga Imre máv. fő-tiszt 100 P, Andrásy és Viczena cég 100 P, özv. Hanisz Imréné 100 P, Alapítványi Közkórház Irgalmas Nővérei 100 P, dr. Náray Béla városi főügyész 100 P, Egyházmegyei Takarékpénztár gyöngyösi fiókintézete 100 P, Szalay János szőlőbirtokos Szt. László u. 1. 100 P.

Eddig közöltünk 54 nevet 10.850 P adományt. Most közlünk 18 nevet 1800 P adománnyal, tehát eddig közöltünk 72 nevet 12.650 P adománnyal.

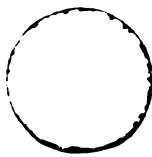
(Folytatjuk)

(P. L.)

Fógel Gyula

**műórás, ékszerész
és látszerész**

Gyöngyös, Hanisz-tér 12.

Ajánlja: elsőrendű zseb, fali, asztali és ébresztő
óráit. A világhírű svájci „TELLUS“ órák gyön-
gyösi egyedárusítója. A legmodernebb szerszám-
gépekkel felszerelt javítóműhely. Précíz munka.

Arany gyűrűk, fülbevalók, arany keresztek. —
Arany kereszt valódi gyémántkövekkel már 10—
P-től kaphatók. — Valódi ezüst áruk, tálcák,
virág vázák, likőrös és dohányzó készletek stb.

Mindennemű optikai áruk. Szemüvegek, csiptetők,
üveg különlegességek, hőmérők, lázmérők, must-
és borfokológok stb.

Keresse fel üzletemet bizalommal!!

Ajánljuk hiveink szives figyelmébe
katolikus cégeinket :

Szloboda divatkülönlegességek

választékban a legnagyobb — árban a legolcsóbb!
Figyelje állandóan kirakatait.

Cserján Imre Szeretet-gyógyszertára

Vachott Sándor ucca 6. Telefon 29.

Katona Sándor Vasudvar

legnagyobb vasüzlet

Győződjön meg olcsó árainról.

Fehér Gyula ruházati üzlet

nagy választék,

olcsó ár!

Pintér drogéria

(gyógyáru kereskedés) Egyedüli drogéria
— legolcsóbb bevásárlási forrás — gyógyárak, vegyszerek, beteg-
ápolási cikkek, illatszerek, kozmetikai cikkek.

**Kováts Gyula kelmefestő, vegytisztító és
mosoda** Hanisz-tér 5.

Itt a tavasz
le a hócipőkkel . . .

és ön is fes-
tesse be szí-
nes cipőit!!

antilop nubuk cipő-
ket festek és
tisztítok.

Bármilyen bőrtárgyak újra
festését, tisztítását
vállalom, bőrkabát
retikül stb. stb.

Intézeti, iskola és bármi
lyen cipőket j u t á n y o s
árért készítek.

Galamboš Sándor

Gyöngyös, Szt. Bertalan-u. 3,
Szt. Korona-ház. (volt Hangya-ház)

Papirárak, rajz-
szerek, minden-
nemű iskolai cikkek,
bazáráru, háztar-
tási cikkek a
legolcsóbb árban!!

Vizkelety József

Gyöngyös.

Kossuth-ucca 8 sz.

BABAJAVITÁS!!!

Nyom. Hungária-könyvnyomda Gyöngyös,
tulajdonos Nigrinyi Ferenc.

Felelős kiadó: dr. Halmos Mihály.